HE 318/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Energiateollisuus ry:n lausunto Eduskunnan talousvaliokunnalle

26.1.2023

Energiateollisuus

Kannatamme joustavan, toimitusvarman ja tehokkaan sähkömarkkinan kehittämistä

- Kannatamme ehdotuksen tavoitteita organisoida sähkömarkkinat joustavammiksi
  - mahdollistaa, että niihin voidaan tehokkaasti integroida uusiutuvan energian tuottajat, uudet energiapalvelujen tarjoajat, energian varastointi ja kulutusjousto
- Sähkömarkkinoilla varmistettava tasapuoliset kilpailuedellytykset
  - Markkinaehtoisuus, tasapuoliset kilpailuedellytykset kaikille sähkömarkkinatoimijoille, eri osapuolien selkeät roolit, kustannustehokkuus
- Huoli jatkuvasti kasvavasta entistä yksityiskohtaisemmasta sääntelystä
  - Esimerkiksi laskuilla pakollisena vaadittavaa tietomäärää kasvatetaan jatkuvasti
  - Pitäisi kannustaa digitalisaation ja sähköisten ratkaisujen hyödyntämiseen
- Tietojärjestelmämuutoksia edellyttäville säännöksille tarvitaan riittävä siirtymäaika
  - Esitetty siirtymäsäännös on välttämätön ja ehdoton minimi

https://energia.fi/meista/visio/asiakkaan_aika

Kuluttajien luottamus sähkömarkkinoihin on tärkeää

- Kannatamme ehdotuksia
  - sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetusta laista
  - energiamarkkinariitalautakunnasta annetusta laista
- Pidämme tärkeinä ehdotettuja toimenpiteitä kuluttajiin kohdistuneiden epäasiallisten sopimus- ja markkinointikäytäntöjen ehkäisemiseksi
  - Viranomaisen palvelun tulee edistää vähittäismarkkinoiden tervettä ja toimivaa kilpailua sekä kuluttajansuojan korkeaa tasoa
  - Vertailupalvelua kehitettävä jatkuvasti markkinoiden kehittyessä, ei saa muodostua rajoitteeksi kehitykselle ja innovoinnille

Kulutusjousto ja itsenäinen aggregointi

- ET kannattaa ehdotettua mallia, jossa otetaan käyttöön itsenäisen aggregaattorin toiminnasta aiheutuneen jouston aktivoinnista aiheutuvien kustannusten korvausmekanismi
  - Perustuu TEMin älyverkkotyöryhmän kattavaan työhön sekä NordREGin ja Energiaviraston suosituksiin
- Malli on sähköjärjestelmän ja muiden markkinatoimijoiden kannalta neutraali sekä tasapuolisin eri asiakasryhmien ja markkinatoimijoiden välillä ja siinä on suurimmat kannusteet kokonaisoptimoinnille
- Taseiden muuttaminen ja jouston aktivoinnin kustannusten korvausmekanismi ovat toisistaan riippuvaisia
  - Suorien kustannuksien korvaus tarvitaan juuri siitä syystä, että itsenäisen aggregaattorin toiminnan aiheuttama tasepoikkeama katetaan muuttamalla tasevastaavan tasetta
- Yhtä tärkeää on, että jouston todentaminen ja siihen perustuva korvausmekanismi yhdessä markkinasääntöjen kanssa varmistaa, että osapuolten taseisiin vaikuttavat toimenpiteet toteutuvat mahdollisimman todenmukaisina ja tasapuolisesti
  - Tämä tulee varmistaa myöhemmin käynnistettävän valtioneuvoston asetuksen valmistelun yhteydessä

Toimitusvelvollisuus

- On välttämätöntä, että sähkömarkkinoilla pysyväksi velvoitteeksi tarkoitettu ja isoa asiakasjoukkoa koskeva toimitusvelvollisuushinta määritellään direktiivin velvoitteiden mukaisesti markkinapohjaisesti, ja että sähkömarkkinalaissa yksiselitteisesti todetaan, että dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimus voisi olla myös toimitusvelvollisuustuote
- Energiaköyhien ja heikossa asemassa olevien kotitalousasiakkaiden suojelu pääsääntöisesti sosiaalipolitiikalla tai muilla keinoin kuin puuttumalla julkisin toimin sähköntoimitusten hinnoitteluun
  - On välttämätöntä, että sähkömarkkinadirektiivin 5 artiklassa säädettyjä periaatteita terveen kilpailun varmistamisesta noudatetaan
  - Sähköntoimitusten hinnoittelua koskevilla julkisen palvelun velvoitteilla ei saa vaikuttaa avointen markkinoiden periaatteeseen
- Myös lokakuussa 2022 annetussa ns. neuvoston hätäasetuksessa todetaan, että energiakriisin vuoksi on perusteltua sallia väliaikaisesti kustannuksia alhaisemmat säännellyt hinnat; sähkönmyyjien olisi tällöin saatava kohtuullinen korvaus
- Nykyiseen lakiin liittyy tulkintaepäselvyyksiä – hyvä, että nämä selkeytetään!

Muut kommentit

- 20 a § Erityissäännökset voimalaitosten ja energiavarastojen liittämisestä kantaverkkoon ja suurjännitteiseen jakeluverkkoon
  - ET esittää, että pykälän 2 momentin jälkimmäistä virkettä täsmennetään tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi
- 93 § Sopimusehtojen muuttaminen
  - ET esittää, ettei tätä 93 §:n 4 momentin kirjausta muuteta ehdotetulla tavalla, vaan se pääosin noudattaisi nykyistä lakia seuraavasti:
    - "Jakeluverkonhaltijan ja vähittäismyyjän on lähetettävä sopijapuolelleen ilmoitus siitä, miten ja mistä ajankohdasta hinnat tai muut sopimusehdot muuttuvat ja mikä on muutoksen peruste. Vähittäismyyjän ilmoituksessa on mainittava, onko sopijapuolella oikeus irtisanoa sopimus. Jos perusteena on muu syy kuin lainsäädännön muutos tai viranomaisen päätös, sopimusehtojen muutos saa tulla voimaan kuluttajan osalta aikaisintaan kuukauden ja muun loppukäyttäjän osalta aikaisintaan kahden viikon kuluttua ilmoituksen lähettämisestä. Tämän momentin säännöksistä ei saa poiketa loppukäyttäjän vahingoksi."
- 102 § Sähkönjakelun keskeyttäminen vähittäismyyjästä johtuvasta syystä
  - Tulisi selkeyttää, että tätä sovelletaan vain tilanteisiin, joissa myyjän toiminta päättyy kokonaan
  - Prosessi, jossa Energiavirasto nimittää uuden myyjän, tulisi rajata vain kuluttaja-asiakkaisiin
  - Viranomaisen prosessille tarvitaan määräaika sekä perusteet tietojen käsittelylle ja luovutukselle

Kiitos!

Riina Heinimäki

Johtava asiantuntija

Energiateollisuus ry

Energiamarkkinat, asiakkuudet

riina.heinimaki@energia.fi, 050 381 6131